

David Gress i RÆSON om Midtvejsvalget:

Demokraternes store chance

”Demokraterne har en kæmpe chance her. Hvis ikke de kan vinde stort nu, hvor præsidenten er så upopulær, så kan de aldrig vinde stort.” Det siger David Gress til RÆSONs Aimée Kjær.

Af Aimée Kjær

Har republikanerne et kort i ærmet, for at forhindre en Demokratisk sejr? Det har de – men de vil ikke spille det. Og det kort hedder *indvandring* - både den lovlige og den ulovlige. Det er et problem, der optager virkelig mange mennesker. Det vil være et meget stærkt kort at spille, men de lader være - af en hel masse grunde. Så derfor vil jeg nok sige, fra de målinger, der er på bordet, så står Republikanerne til at tabe Repræsentanterne Hus. Og så får vi det, som vi har set så mange gange før i USA: en delt regering med præsidenten på den ene side, og kongressen på den anden.

Hvorfor vinder Demokraterne? De vinder, fordi de er de andre. Demokraterne har i virkeligheden ikke leveret nogen specielt stærk valgkamp - ud over at de har beklaget sig. De har jo den ”udenfor-rolle” at de kritiserer. Men jeg tror de vinder, *hvis* de vinder, fordi de ikke har magten. Nu har Republikanerne haft flertallet i kongressen i 12 år og er på mange måder også kørt træet. Så siger vælgerne, ’Lad os prøve noget nyt! Lad os se om demokraterne kan gøre det bedre!’ Nu skal man også lige huske på, at det drejer sig om meget små marginaler. De skal kun vinde 15 mandater for at få flertal. Så det er tilfældigheder, som vil afgøre valgkampen. De lokale ting.

Hvor er de usikre kandidater? Senatet, der er et par interessante: Virginia, Pennsylvania, New Jersey, Montana og et par andre. De skal vinde seks, og dét ville være noget af et jordskred. Men der er sket så meget - hvor det har gået på hvem, der har brugt hvilke skældsord - og andre fuldstændigt latterlige ting. Så jeg vil forudse en lav valgdeltagelse de steder. Og så kan alt ske.

Turn-outet [vælgerfremmødet] er større hos republikanerne? Ja, det er rigtigt generelt set. Men næppe denne gang, fordi de ikke vil røre ved

det store spørgsmål, som indvandring er. Og fordi de ikke har leveret varen på Irak - og fordi de ikke har leveret varen med beskæftigelsen. Hvor det egentlig går ret godt – men hvor folk har fået højere forventninger. Så tror jeg, at vælgerne siger: ’Begge hold er lige store idioter, så jeg bliver hjemme!’ En normal reaktion - især ved midtvejsvalg i anden periode. Der er mange sofavælgere i USA i forvejen – kun halvdelen stemmer.

Men kommer det til at ramme begge partier lige hårdt? Det kommer an på de lokale valg, hvor specifikke emner kan få resultaterne til at svinge. Republikanerne vil få svært ved at få vælgerne op af sofaen, fordi der er så stor utilfredshed med Irak. I øvrigt mener mange af de Republikanske kernevælgere, at partiet skal være imod formynderi osv. – men Bush-regeringen er den regering, der har brugt flest penge nogensinde og som har lavet formynderiske love, kernevælgere ikke kan lide.

Hvad skal der til for at Demokraterne vinder i senatet? Ved senatsvalgene vil Irak spille en stor rolle - men der har vi det problem, at det er lidt uklart, hvad Demokraterne vil. På den ene side vil der være en forventning om, at der sker noget meget hurtigt og helt konkret – og dét vil appellere til kernevælgerne. Men den plan ser jeg ikke. For Demokraterne er jo heller ikke så dumme, så de ikke ser mulig atommagt i Iran - og ser, at hele Mellemøsten er det sædvanlige krigsmorads. Så Demokraterne skal på den ene side bevise, at de kan skaffe tropperne hjem, og, på den anden: at de ikke sætter sikkerheden over styr. Det er deres problem – at de bliver troværdige i forhold til de andre trusler.

Det er grunden til de her valgkampe, hvor det ender med de små ubetydelige emner, fordi Demokraterne ikke har noget at komme med hvad angår de store emner. De skal tilfredsstille to meget forskellige interesser. Fred for enhver pris,

ud af Irak - og gøre noget ved beskæftigelse og lønninger. Og den anden: garantere sikkerhed.

Demokraternes vælgere er en meget broget gruppe - alle dem, der ikke lige har hus og firehjulstrækker. De har en masse forskellige interesser, og man kan ikke stille dem alle sammen tilfreds.

Samtidig har Demokraterne en kæmpe chance her. Hvis ikke de kan vinde stort nu, hvor præsidenten er så upopulær, så kan de aldrig vinde stort.

Hvad er så Bush-doktrinen, hvis man ikke tager den alvorligt? Den er gået i opløsning, og ingen ser ud til at vide, hvad de skal gøre. Fornemmelsen blandt mange vælgere er, at Bush-regeringen svømmer.

Er Bushs vælgere ved at miste troen på Bush-doktrinen? Ordet "Bush-doktrinen" er så dejligt bredt - det kan betyde næsten hvad som helst. Der har været en masse panik-agtig snak sommeren over. Fx lyder det frygteligt farligt, alt det her med Iran. Men der sker alligevel ikke rigtig noget lige nu. Og så spørger folk: 'Er det noget, man skal være bange for? Skal vi tage det alvorligt? Eller er det noget, der bliver koft op?' Bush-doktrinen betyder, at man ville gå ind i Iran og lukke deres kerne-reaktorer ned. Men det kan man ikke. Iran er et meget større land end Irak. Nu hører man så, at de vil forhandle. Og så siger den amerikanske befolkning, 'Jamen, hvad var så problemet? Hvis man kan lave en aftale?'

Hvad er så Bush-doktrinen, hvis man ikke tager den alvorligt? Den er gået i opløsning, og ingen ser ud til at vide, hvad de skal gøre. Fornemmelsen blandt mange vælgere er, at Bush-regeringen svømmer.

Hvad betyder det, at Demokraterne ikke har en tydelig profil, som er helt anderledes? Det er det, der er deres problem. De er meget utydelige. De har et parti, der er meget internt splittet. De har nogen meget radikale medlemmer, og så har de

nogle mere konservative ledere, så de skal tilfredsstille synspunkter, som er meget forskellige. Dem, der vil have Irak lukket ned - overfor dem, der trods alt vil have, at krigen i Irak fortsætter, og at Krigen mod Terror fortsætter, så der ikke skal komme flere terrorangreb mod USA. Det har de svært ved at skræve over. De står med en politisk chance for at vinde 20-30 pladser i Repræsentanternes Hus. Men som jeg svært ved at se, at de får.

Ift. den sikkerhed, som Bush skulle være mand for: Har det nogen betydning, hvis befolkningen ikke tror på at truslerne er så store, som de er blevet givet indtryk af? Det er jo det store problem. Der er ikke sket så meget - men vi ved jo ikke, hvad der kunne have været sket. Jeg ved det heller ikke. Men: folk har en fornemmelse af, at der bliver brugt en frygtelig masse penge på sikkerhed - og at lufthavnskøer, som alle kan se, er spild af penge. Gamle bedstemødre skal nærmest udsættes for kropsvisitering - det er jo ikke det, der skaber sikkerhed. Folk har en fornemmelse af, at der bliver indført snærende regler og mystiske love om adgang til borgernes korrespondance, men man har svært ved at se, at det er berettiget og at det egentlig fører til noget.

Dertil kommer, at der ikke har været nogen store terrorangreb på USA kombineret med at Irak er i kaos. Folk har en fornemmelse af, at hvis man bare lukkede Irak ned, ville der måske være *mindre* risiko for terrorangreb. Og mange spørger, om der overhovedet ER nogen terrortrussel mod USA - eller om det bare er en undskyldning, regeringen anvender til at gennemføre disse love.

Er der en tilbøjelighed til, at der er Republikanske politikere, der tager afstand til Irak? Ja, helt klart. Men det er få mennesker. Det, de har fat i og som har nogen resonans, er argumentet om, at 'her går Bush rundt og poster penge i et projekt i Irak, som er meget blodigt, og som er meget dyrt. Og samtidig har vi herhjemme i USA problemet med indvandring. Regeringen gør en hel masse ting, som den ikke behøver at gøre, og ikke gør noget ved det, som den burde gøre'. Den utilfredshed vil ramme Bush. Vælgerne vil blive hjemme. Men Demokraterne vil heller ikke gøre noget. Det kommer til at blive de lokale ting, som vil vippe balancen den ene eller den anden vej.

Hvad sker der, hvis Bush vælger den hårde linie ('dissatisfied' og ikke 'disillusioned'; utilfreds, men ikke desillusioneret) under præmissen om, at det bliver værre, hvis man lukker Irak ned? Bush har holdt sig meget tilbage, han er ikke inde i valgkampen. Han ved godt, at han er en belastning. Det er meget normalt. En præsident, der kun har to år tilbage, har ikke ret meget at give. Men samtidig vil det her valg på mange måder blive en form for meningsmåling på Bush-politikken. De lokale kandidater prøver jo at undgå at snakke Irak, og undgår at trække Bush ind i debatten - fordi man ved, at det kan give tilbageslag.

Ang. sikkerhed: de folk, der tror, at USA's tilstedeværelse i Irak skaber mere terror, vil være tilbøjelige til at stemme på Demokrater. Spørgsmålet er hvor mange, der er af dem - ift. hvor mange der mener, at man skal blive ved med at tage til Irak, fordi det afskrækker. Det er to forskellige vurderinger. Der er ikke nogen mellemvej. Spørgsmålet er hvilken en, der holder. Når Bush siger "dissatisfied, but not disillusioned" er det ud fra hans synspunkt om, at 'det gælder om at holde fast i Irak og gøre det godt, for ellers har terroristerne vundet en kæmpe sejr'. Det er hele hans idé - som han håber, formentlig vil kalde nogle vælgere tilbage til urnerne.

[Om Baker-kommissionens rapport] Det bliver pæne formuleringer. Det vil ikke have så meget med Irak at gøre som med USA.

Hvad forventes af Baker-kommissionen (et udvalg under ledelse af tidl. Udenrigsminister James Baker, der blev nedsat i foråret for at evaluere Irak og fremlægger en rapport senere I november - efter valget, red.)?: Det bliver pæne formuleringer. Det vil være en politisk vurdering - som ikke vil have så meget med Irak at gøre, fordi de vil tjene Bush ved at sige, at 'vi kan være ude af Irak, så den næste præsident ikke har Irak hængende rundt om halsen som en møllesten'. *Det vil ikke have så meget med Irak at gøre som med USA.* Jeg ved ikke, om de er i stand til at gennemskue, hvad der er godt for Irak, men de er potentielt i stand til at gennemskue, hvad der

er godt for USA. Jeg tror, de vil levere en række undskyldninger for at neddrole engagementet i Irak, og så vil de give en kraftig undskyldning for at gå ud.

Er der en signaleffekt ved at nedsætte udvalget? Ja - det blev nedsat som et signal til dem i Bush's egen lejr, som har været bekymrede. Det har en effekt på de indre kredse. En effekt som er, at de kraftigt overvejer at give op - uden at sige, at de giver op.

[Om Rumsfeld] Jeg vil tro, at hans dage er ved at være talte.

En anden signaleffekt kunne være at fyre Rumsfeld? Ja, det er den store gåde. Rumsfeld har mange kvaliteter, men jeg tror ikke, at den at føre Krig mod Terror er blandt dem. Og han har skaffet sig mange fjender. Man kan spørge, hvorfor han stadig er der? Det er fordi Bush er notorisk loyal overfor nære medarbejdere og formentlig vurderer, at Rumsfeld stadig gør mere gavn end skade. Men det kan godt være, at der efter valget vil komme en periode, hvor han bliver udfaset. Jeg vil tro, at hans dage er ved at være talte.

[Om Irak] I virkeligheden tror jeg nok, at det går rimeligt - bare ikke så godt, som man havde forventet.

Hvad er gået godt i Irak? Det er meget svært at vurdere, når man hører de her daglige citater, hvordan det var før. Saddam Hussein gjorde det jo af med nogle hundredetusinde mennesker, og der var embargo osv. Mange irakere siger, de føler sig friere og siger, de har det bedre end før. Mediernes konstante kanonade af katastrofehistorier er jo også i nogen grad en konsekvens af, at medierne ER meget kritiske. Det er slet ikke så sort som det er malet. Men propagandaen om, at det går dårligt er slået igennem. I virkeligheden tror jeg nok, at det går

rimeligt - bare ikke så godt, som man havde forventet.

Problemet er bare, at man lovede mere end man kunne holde. Det var en grundfejl som man lavede tilbage i 2003. Det er en kompliceret situation. De fleste irakere er tilfredse med, at de kan stemme, og at de har den frihed, som de ikke havde før. Men selvfølgelig er de utilfredse med, at de bliver skudt ned og myrdet af oprørsgrupper. Det er lidt af et kapløb: hvad der sker i de næste par år og ved det næste valg er afgørende. Min vurdering er nok, at hvis USA trækker sig ud af rent interne grunde, så vil det være det samme som at overlade Irak til terrorbander - og til Iran. Men det er klart, at i en valgkamp, så er det, der virker at sige: 'nu har vi igen fået så og så mange slået ihjel'.

Hvilke fejltrin har været de største? Det har været en opreklameret påstand om, at 'alle mennesker har ret til et demokrati. Det er bare at fjerne diktatoren og sætte nogle medier ind'. Den der forsimplede model. Og så blev forventningspresset hurtigt *meget* højt. Det er jo ikke fremstillet helt Bush-ærligt. Det, han gennemgående har sagt, er, at det her bliver en langtrukken besværlig rejse mod noget godt. Men det er ikke det, han bliver husket for - det er tværtimod de her korte klip og citater. Så troede folk, at 'nu går der et halvt år og så er alt fred og ingen fare'. Det er den ene ting.

Den anden fejl har bestået i, at der under den militære ledelse, under Rumsfeld, var en forenklet forståelse af, at man kunne fjerne en diktator nærmest ved et kirurgisk indgreb. Der var en meget lille forståelse af et samfund som Irak - hvor alt har været overvåget i årtier, hvor der har været hemmeligt politi osv. Oplysningsprocessen for amerikanerne har været lang.

Bliver amerikanerne mere isolationistiske? Det er jo et lidt farligt begreb. Fra begge fløje kommer et lignende budskab. Fra venstre: 'Vi skal ikke blande os i andre lande og være verdens politibetjent. Vi skal få styr på indre forhold - løse vores hjemlige problemer'. Fra højre siger de: 'Hvorfor skal vi ud og forsvare en masse arabere, som hader os? Vi skal ikke blande os i stridigheder, som ikke vedkommer os. De gør ikke noget for os'. Det er der mange, der mener.

Og på begge fløjene har man en fornemmelse af, at der ikke er kontrol med den hjemlige indvandring - immigranter, der tager arbejdet fra folk og ikke betaler skat. Der er alle

mulige idéer, som svømmer rundt her. Den isolationisme kan godt spille en rolle - det gjorde den også jævnligt i 1970'erne. Jeg tror bare ikke, den kan bære ret meget i valgkampen. For den er alt for usammenhængende. Hvad så med Kina? Skulle man så undlade at købe billigt tøj? Det vil folk jo ikke. Det hele bliver svært, hvis man *virkelig* skulle isolere sig. Det er en ideologi, som ikke kommer til at blive til noget.

'Isolationismen' er alt for usammenhængende. Hvad så med Kina? Skulle man så undlade at købe billigt tøj? Det vil folk jo ikke.

Men der er tendens til, at nu skal man gribe ind i de hjemlige sager først? På begge fløje er der en fornemmelse af, at hjemlige problemer skal prioriteres. På venstrefløjen er det manglende muligheder for de dårligt stillede og ulighed - og på højrefløjen: indvandring. Men der er et fællestræk - at de fleste vælgere ikke føler, politikerne tager disse emner rigtigt alvorligt. Og det er derfor, mange bliver hjemme.

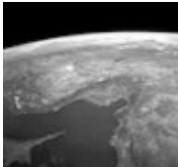
Hvad vil Demokraterne gøre, hvis de alligevel vinder stort? Vil de forsøge at afsætte Bush? Der vil helt sikkert komme forslag om det. Man skal huske på, at alle finanslove og love, der kræver penge, stammer fra Repræsentanternes Hus. De bestemmer, hvordan pengene skal bruges. Der vil være MASSER af muligheder for at gøre Bush hvidglødende. Problemet er, at han har veto-ret. Så har man den der konflikt imellem præsidenten og Kongressen, som man har haft så mange gange før.

Demokraterne VIL kunne gøre visse ting - måske få Rumsfeld afsat. Der er mange måder, hvorpå de måske kan svække regeringen. Men det bliver mere som et modtræk. Dels fordi de er splittede. Og dels fordi Bush stadig sidder i Det Hvide hus.

Hvad vil der ske med Bush? Han er ved at være kørt træet. Det største mål for ham må være at få Irak til at se godt ud - eller i hvert fald: få det til at se bedre ud om to år, end det gør nu. For han skal jo også forsøge at støtte den kandidat, hans parti vil opstille - Condoléezza Rice eller hvem, det nu

bliver. Den kandidat vil have behov for hans hjælpende hånd. Og den bedste hjælpende hånd vil være, at der sker noget med Irak. Enten ved en negativ strategi - at man trækker sig ud. Eller ved at man får dæmpet uroen i Irak – så man kan sige, at 'nu sker der virkelig noget'. Det vil være en meget stor overraskelse, hvis det lykkes - men det vil stadig være den overordnede strategis mål.

Mine konklusioner: Demokraterne har alle kort på hånden til en dundersejr. Men de vil formentlig kun vinde en sejr i hvert fald i ét af de to kamre. Og den sejr vil de bruge til at lave en masse vrøvl og problemer. – GRESS

DAVID GRESS er medstifter af tænketanken CEPOS han har bl.a. skrevet *From Plato to Nato - the Idea of the West and Its Opponents*.

AIMÉE KJÆR er medlem af RÆSONs redaktion. Hun er MA i Offentlig Administration og Geografi fra RUC. Fra 1999-2000 arbejdede hun sideløbende med sine studier for Udenrigsministeriet. Hun er særligt interesseret i internationalisering og regional udvikling og har bl.a. arbejdet for NGO'en International Cooperation Cambodia – bl.a. med human resources, public relations og organisationsudvikling.